

PLAN RADA STBIH

za mandatni
period 2021—2025.

Sindikát radnika trgovine
i uslužnih djelatnosti BiH

U skladu sa Statutom, Strategijom i drugim aktima STBIH, koji u fokus stavljaju člana STBIH i njegovo pravo na dostojanstven rad, Sindikat radnika trgovine i uslužnih djelatnosti je na svojoj 7. Skupštini/Kongresu održanom 29. oktobra 2021. usvojio sljedeći

PLAN RADA STBIH 2021.-2025.

Sindikat trgovine i uslužnih djelatnosti BIH predstavlja i zastupa radnike u najdinamičnijem i najprogresivnijem sektoru, te u skladu s tim i definiše svoj **osnovni cilj**, a to je osiguranje rada dostojnog čovjeka u sektoru trgovine i usluga u BIH. U ostvarenju svoje misije STBiH se opredijelio za rad zasnovan na povjerenju članova i zajednice, transparentan i otvoren pristup.

Radnik/ca, član STBIH, stvarni je kreator društvenih odnosa na svom radnom mjestu koje oblikuje prema svojim solidarno shvaćenim potrebama i interesima i kanališe kroz legitimne organe upravljanja sindikatom čiji je član i koji u njegove ime djeluje kao posrednik, koordinator i davalac usluga u tom procesu.

STBIH je servis svojih članova i kao takav je savjetodavni, tehnički i organizacijski oblik okupljanja radnika u sektoru trgovine i usluga u Bosni i Hercegovini. Istovremeno je samostalan, neovisan od drugih oblika organizovanja radnika, političkih stranaka, pojedinaca i grupa.

STBIH je sindikalna organizacija koja svojim djelima, svojom politikom i svojim stavovima i principima opravdava atribut „zastupnika radnika“ i „zaštitnika radničkih prava“. U tom smislu STBIH će na svaki način pokušati zaštititi dostojanstvo sindikalnog pokreta koje je uništeno djelovanjem SSSBIH i po svaku cijenu osigurati i zadržati svoj pozitivni imidž među radnicima, ali i u javnosti.

Kako bi ostvarenje osnovnog cilja bilo moguće, STBIH će se u narednom mandatnom periodu fokusirati na sljedeće **specifične ciljeve**:

1. Nastaviti rad na izgradnji pozitivnog imidža STBIH među radnicima ali i u javnosti

Kao što je predviđeno i u prethodnim akcionim planovima, usvojenim na Kongresu STBIH, šteta koju SSSBIH kao organizacija direktno pravi sindikalnom pokretu u BIH je još više produbljena, posebno zbog toga što nastojanja za formiranjem novog „starog“ saveza sindikata nisu urodila plodom a umjesto toga de facto postoje dvije centrale koje međusobnim optužbama i vrlo često suprotsavljenim stavovima još više ugrožavaju ionako jako loš imidž sindikata. Nažalost nemoguće je predvidjeti kada će se stanje popraviti na bolje. Dodatno pogoršanje imidža sindikata u BIH uzrokuje i sve evidentniji raskol i nejedinstveno djelovanje granskih sindikata koje je kulminiralo u prethodnom

mandatnom periodu. Učešće pojedinih granskih sindikata u radu Ekonomskosocijalnog vijeća pri čemu niti jedna odluka ni inicijativa u korist radničkih prava nije donesen također je dodatno srozala ugled sindikata. Proteklih pet godina koliko se pitanje povećanja minimalne plaće tematizira u javnosti bez konkretni pomaka također j negativno uticao na odnos radnika prema sindikat a sve su to izazovi koje STBIH mora prevazići kako bi zadržao svoj ugled u javnosti i isto još više unaprijedio.

STBIH mora usmjeriti sve svoje snage da zadrži svoj imidž koji je još uvijek pozitivan i ima tendenciju stalnog poboljšanja. U tom smislu fokus će biti na informisanju, ali i na promociji imidža STBIH kao drukčijeg i vrijednog povjerenja na način da su sindikalni predstavnici STBIH stalno prisutni i dostupni članstvu, te da nas mediji prepoznaju kao izvor informacija kada su radnička prava u pitanju. Samim tim, mediji će biti zainteresirani za predstavljanje naših sindikalnih kampanja široj javnosti u BiH, što je definitivno način na koji ćemo permanentno biti prisutni u javnosti, poboljšavati imidž, ali i jačati svoju poziciju u socijalnom dijalogu sa svim ključnim akterima. Ključni faktor u ovom procesu su pozitivni primjeri iz prakse te konkretni rezultati u smislu poboljšanja prava radnika na kojima STBIH mora istrajavati. Značajna podrška na koju STBIH računa je svakako podrška HK i njegovih regija u smislu pokrivanja troškova medijskih nastupa koji nisu zanemarljivi.

2. Zagovaranje za radnička prava na lokalnom ali i ostalim nivoima

Regionalizacija STBIH koja je započeta na prošlom Kongresu STBIH imala je za osnovni cilj adekvatno i pravovremeno pružanje usluga članovima STBIH, ali i unapređenje kolektivnog upravljanja. Ovaj svoj cilj STBIH je djelimično ispunio u svim regija pri čemu su neke regije znatno osnažene u proteklom periodu dok regije poput npr. Regije Tuzla i regije Sjeverozapad nisu iskoristile potencijale u smislu povećanja broja članova i prihoda od članarine. Ovo je razalog da u narednom mandatnom periodu STBIH pokuša preko svog ured u Sarajevu pružiti dodatne usluge i osnažiti upravo regije koje nisu napravile rezultate u proteklom periodu. Svaku regionalnu grupu, koja podrazumjeva geografski određenu organizacionu jedinicu sindikata, predvodi po jedan profesionalno angažiran predstavnik STBIH (*regionalni povjerenik/ca*) koji će i u buduće biti koordinator svih aktivnosti na nivou svoje regije i njihov nosilac. Upravni odbor kao najviše organ će s druge strane biti kreator strategija i politika i u skladu s njima odrediti

Bitna aktivnost u smislu jačanja svih regija biće proces zagovaranja koji je STBIH već započeo i koji je počeo donositi i konkretne rezultate. Kroz saradnju sa općinskim vijećnicima i načelnicima općina STBIH će pokušati osigurati nesmetan rad za svoje sindikalne povjerenike, doprinjeti razvoju lokalnih politika a koje se tiču života i rada trgovaca te promovirati primjere pozitivne prakse i pozitivne rezultate tog procesa te na taj način direktno uticati na porast članstva.

Zagovaranje na lokalnom nivou ima za svoj primarni cilj promjenu stereotipa da oklani nivo nem nema nadležnosti za donošenje politika koje će poboljšati uvjete rada u privatnom sektoru što je potpuni pogrešno. STBIH želi prava i interese radnika u trgovini staviti u agendu upravo na ovom lokalnom nivou.

3. STBIH je politički, organizacijski i programski neovisna organizacija. Sloboda odlučivanja i djelovanja je garancija i obaveza koju STBIH preuzima u ime svog članstva

Još jedan od prioriteta STBIH za naredni mandatni period je nastavak politike neovisnosti od svih pojedinaca, grupa, organizacija, političkih partija i svih drugih oblika organizovanja i udruživanja koji djeluju suprotno Osnovnom cilju STBIH. STBIH će preduzeti sve potrebne radnje kako bi zaštitio slobodu odlučivanja i djelovanja svih svojih nivoa organizovanja, posebno člana.

STBIH može biti član samo one organizacije i pokreta koji poštuje principe i temelje koje je postavio Kongres STBIH.

Nadalje u tijelima i organima STBIH ne mogu biti politički aktivni članovi te je članstvo u političkim strankama kontraindikativno za profesionalni ili neki izborni angažman u STBIH. Ovo naravno ne znači da STBIH neće saradivati sa svim političkim strankama i pojedincima i na transparentan i otvoren način o tome komunicirati sa svojim članstvom.

4. Adekvatno i transparentno upravljanje ekonomskim resursima

Uzimajući u obzir svjetsku krizu koja je nastala kao posljedica COVID-19 pandemije, kao i evidentnog negativnog efekta te krize na priliv članarine i povećanje negativnih kursnih razlika koje su drastično uticale na priliv projektnih sredstava od sestrinskih sindikalnih organizacija iz Norveške i Olof Palme fondacije iz Švedske, ali i dosadašnji uspjeh u transparentnom i domaćinskom trošenju sredstava, STBIH će nastaviti sa primjenom ove dobre prakse i u narednom periodu. Ovaj Plan ima za svoj primarni cilj djelimično preusmjeravanje sredstava STBIH za pokrivanje operativnih troškova regija kao i za akumulaciju prihoda za vanredne situacije, kao što je ova sa pandemijom, u kojima je potrebno djelovati po urgentnom principu distribucije u vidu pomoći. Ovaj Plan također za svoj preduslov ima nastavak projektne podrške za aktivnosti kao i značajnije usluge prema članstvu koju već godinama obezbjeđuje HK Norveška, ali i OPIC Švedska kroz podršku Parapravnoj mreži STBIH kao i drugim kampanjama i aktivnostima STBIH.

Zbog nepredvidivosti priliva članarine i projektnih sredstava usljed pandemije, STBIH će zadržati dobru praksu, te će tako rashodi biti namjenski pravljeni i pratiti kretanje ukupnih prihoda. STBIH će konstantno raditi na povećanju priliva članarine kroz organizovanje novih članova, te će se na taj način obezbjediti višak prihoda nad rashodima i finansijska sigurnost u slučaju vanrednih i nepoželjnih situacija koje su van STBIH uticaja.

Transparentnost upravljanja ekonomskim resursima sastavni je dio Antiokorupcijske Strategije STBIH, a po principima ove Strategije dužni su postupati svi nadležni i odgovorni unutar STBIH.

5. Organizovanje je jedina garancija opstanka STBIH

Sindikalno organizovanje je uvijek bilo prioritet STBIH. U narednom mandatnom periodu fokus će se staviti na nastavak organizovanja u velikim trgovačkim lancima kao nosiocima zapošljavanja u trgovini u BiH uopšte, kao i formiranje novih sindikalnih podružnica. Prilika za organizovanje članstva koju će

STBIH nastojati iskoristiti u nadolazećem periodu jeste ulazak na tržište BIH velikih multinacionalnih kompanija kao što su LIDL i H&M. Uz podršku OPIC Švedska, STBIH će u narednom periodu, pored drugih strategija, raditi i na kreiranju i usvajanju zvanične Strategije organizovanja u multinacionalnim kompanijama i organizovanja uopšte. Ta strategija će znatno unaprijediti proces organizovanja u STBIH, te će organizovanje dobiti novi, napredniji i sistematičniji pristup. Sve aktivnosti STBIH imaju krajnji cilj upravo u organizovanju te stoga i sve druge aktivnosti koje budu vođene trebaju predvidjeti efekte na taj specifični interesni dio STBIH djelovanja. STBIH će također nastaviti i sa proaktivnim i otvorenim pristupom pružanja usluga članstvu kroz bogaćenje dosadašnje ponude za člana nizom pogodnosti što će rezultirati zadržavanjem postojećeg članstva.

Sloboda organizovanja u realnom sektoru u BIH je ozbiljno narušena, ali kroz kampanje, promocije, svakodnevne kontakte sa potencijalnim članovima kao i kontakte sa nevladinim organizacijama, medijima i drugim učesnicima u socijalnom dijalogu, cilj je ovaj problem staviti u fokus javnosti. Organizovanje kao aktivnost ne može biti ograničena političkim uređenjem zemlje već je direktno uslovljena protokom kapitala i roba pa je tako STBIH usvojio osnovno načelo slobodnog izbora radnika pri učlanjenju u sindikat. Ovaj princip naišao je na velike izazove u proteklom periodu te stoga neovisnost STBIH od svih negativnih političkih tokova u vidu razjedinjenosti djelatnosti, entitetske podjele sindikata i radnika nisu prihvatljivi za STBIH i jedan su od temelja sindikalne borbe koju će STBIH voditi u narednom mandatnom periodu.

Svi radnici u trgovini i uslugama u skladu sa međunarodnim radnim standardima i konvencijama ILO-a mogu izabrati u kojem će sindikatu biti članovi. STBIH je pak dužan informisati potencijalno članstvo o strukturi sindikalnog pokreta u BIH kao i postojanju sindikata trgovine u oba entiteta ali i svim drugim preprekama sa kojim se suočava prilikom organizovanja.

Pandemija korona virusa izbacila je na površinu online trgovinu kao velikog generatora profita. Online trgovine je potpuno neuređen sektor u BIH te STBIH ima namjeru otvoriti ovo pitanje u svjetlu organizovanja radnika te zaštite prava onih koji u ovom obliku trgovine ostavruju svoju egzistenciju.

Jako bitno polje djelovanja za STBIH organizovanje u narednom periodu može biti Nvo sektor a STBIH je već otvorio ovo pitanje provođenjem istraživanja o uvjetima rada u ovom sektoru. On jeste jedan od najvćeih poslodavaca a svi oni koji rade u NVO sektoru potpuno su izloženi prekarnom radu i neorganizovani. STBIH će ponuditi svoje usluge i nastaviti tematiziranje uvjete rada u NVO sektoru u nadi da će to otvoriti i potencijale za organizovanje radnika.

6. STBIH će nastaviti insistirati na funkcionalnom socijalnom dijalogu u sektoru trgovine i usluga BIH na svim nivoima

Najveći rezultat koji je STBIH ostvario u proteklom periodu je upravo na polju socijalnog dijaloga. Kolektivni ugovor za djelatnost trgovine je najvažniji dokument u tom smislu. STBIH će u narednom periodu pokušati proces kolektivnog pregovaranja osnažiti na nivou kompanija u kojima djeluje ali i zadržati postojeće procese na entitetskom nivou. Jedan od prioriteta u narednom mandatnom periodu biće i uspostavljanje dijaloga sa političkim akterima na nivou BIH.

Kvalitetan i funkcionalan socijalni dijalog na nivou regija o svakodnevnim pitanjima ostaće prioritet za sve STBIH regije a povjerenici će razvijati stalnu komunikaciju sa poslodavcima kako na nivou regija tako i na nivou velikih trgovačkih lanaca gdje STBIH ima razvijenu infrastrukturu.

7. Strateško komuniciranje kao osnov uspjeha STBIH

STBIH predstavlja i zastupa radnike u najdinamičnijem i najprogresivnijem sektoru, te u skladu s tim definiše svoje programske ciljeve te planira i implementira svoje aktivnosti. Zvaničnom komunikacijskom strategijom koja je usvojena kroz organe STBIH i uz učešće svih nivoa upravljanja, STBIH se nastoji efikasno povezati sa zainteresiranim stranama čime će poboljšati komunikaciju, pokazati uspjehe u radu, te osigurati da ciljne javnosti razumiju čime se STBIH bavi kroz promociju aktivnosti Sindikata. Poseban dio ove Strategije odnosi se na digitalno komuniciranje. Upravo ta vrsta komunikacije osigurala je STBIH nesmetan rad tokom pandemije te će i u narednom periodu ova vrsta komunikacije biti jedan od prioriteta za STBIH. Informisanje je zahvaljujući društvenim mrežama visoko rangirano kao usluga STBIH. Taj postojeći nivo će se zadržati i ojačati protok informacija u svim smjerovima kao i putem drugih izvora. STBIH će nastojati povećati medijsko prisustvo i vidljivost kroz reagovanje na različite društvene izazove koji su u vezi sa različitim vrstama diskriminacije radnika i direktnog ugrožavanja njihovih prava.

Odnosi s javnošću nezaobilazan su faktor dobrog upravljanja i predstavljaju smišljeno, planirano i kontinuirano uspostavljanje i održavanje međusobnog razumijevanja između Sindikata i okruženja.

Na kraju, ono što je navažniji elemenat u procesu komuniciranja sa članstvom za STBIH je transparentnost i to će ostati najvažniji dio plasiranja informacija kako među članstvo tako i u javnost uopšte.

8. STBIH kao bitan akter BH društvu, u regiji te u globalnom sindikalnom pokretu

U proteklom mandatnom periodu, STBIH je ostvario značajnu saradnju sa nevladinim organizacijama koje se bave ekonomskim i socijalnim pravima u BiH. U narednom periodu nastavićemo istim tempom, a u cilju stvaranja funkcionalne baze civilnog sektora u BiH. STBIH će također nastaviti sa saradnjom sa sindikatima trgovine iz regije Zapadnog Balkana, ali i cijele Evrope sa posebnom fokusom na sestrinske sindikate iz Norveške i Švedske.

9. Nulta tolerancija za korupciju kao jedan od ciljeva

STBIH će u narednom mandatnom periodu, institucionalno, uz poštivanje Antikorupcijske strategije, raditi na sprečavanju potencijalnih koruptivnih aktivnosti u STBIH, te na afirmisanju pristupa nulte tolerancije na korupciju. Uz adekvatnu procjenu rizika i edukaciju članstva o Strategiji i njenim ciljevima, cilj je eliminisati mogućnost postojanja korupcije u organizaciji kao što je STBIH. Plan je uspostaviti saradnju i sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, te

biti model dobrog upravljanja, integriteta, odgovornosti i transparentnosti za sve sindikate i organizacije koje su dijelom civilnog sektora u BiH. Uz postojanje svijesti o nivou korupcije u BiH i šteti koju ona pričinjava svim građanima i građankama, STBIH će snažno stati na prvu liniju borbe protiv ove pojave u našem društvu.